

prague
civil
society
centre

Independent
Researching
Group

АГЕНЦІЯ
РЕГІОНАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ
ЗАПОРІЗЬКОЇ
ОБЛАСТІ

Дослідження щодо розвитку території парків і скверів міста Запоріжжя

КВІТЕНЬ 2025

Методологія дослідження

Мета дослідження: Виявити потреби та очікування мешканців Запоріжжя щодо стану, функціональності та майбутньої реконструкції парків і скверів міста.

Основні завдання дослідження:

- Оцінити частоту та мотиви відвідування парків мешканцями міста.
- Визначити основні проблеми та недоліки існуючих парків (інфраструктура, озеленення, санітарний стан, безпека тощо).
- Виявити очікування та побажання щодо благоустрою парків.
- Оцінити ставлення мешканців до інноваційних та урбаністичних рішень.
- Визначити важливість інклюзивності та доступності паркового середовища для різних груп населення.
- Дослідити ставлення до екологічних практик у парках.
- Отримати бачення мешканців щодо майбутнього розвитку скверів та парків.

Період проведення: **9–25 квітня 2025 року**

Кількість респондентів: **708 осіб**

Спосіб збору даних: **онлайн-анкетування через ресурс KoboToolbox.**

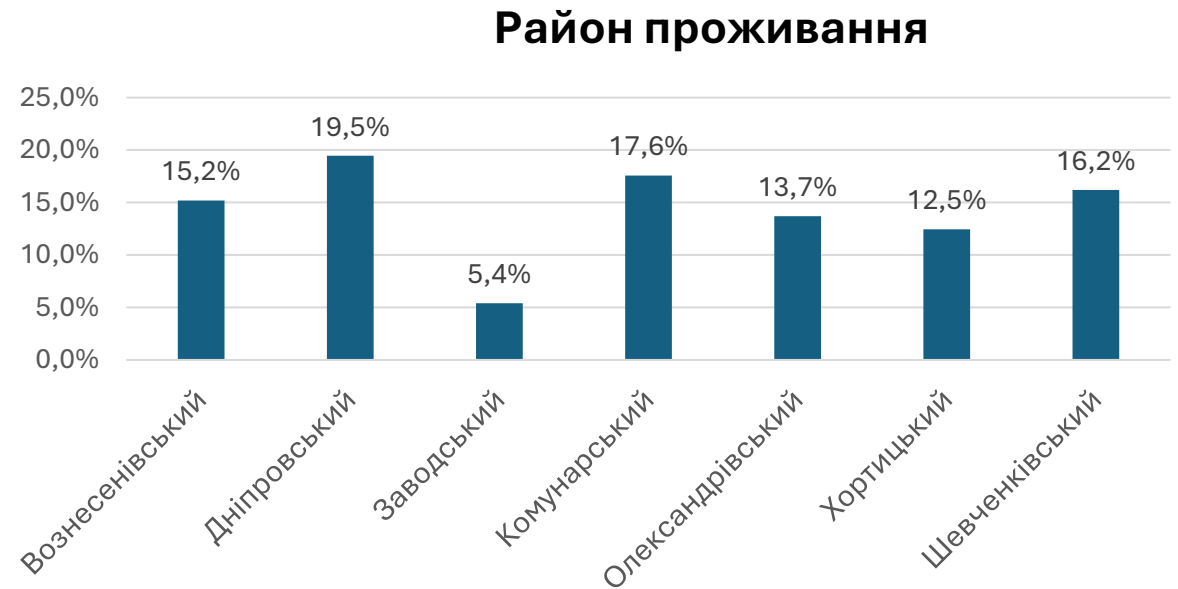
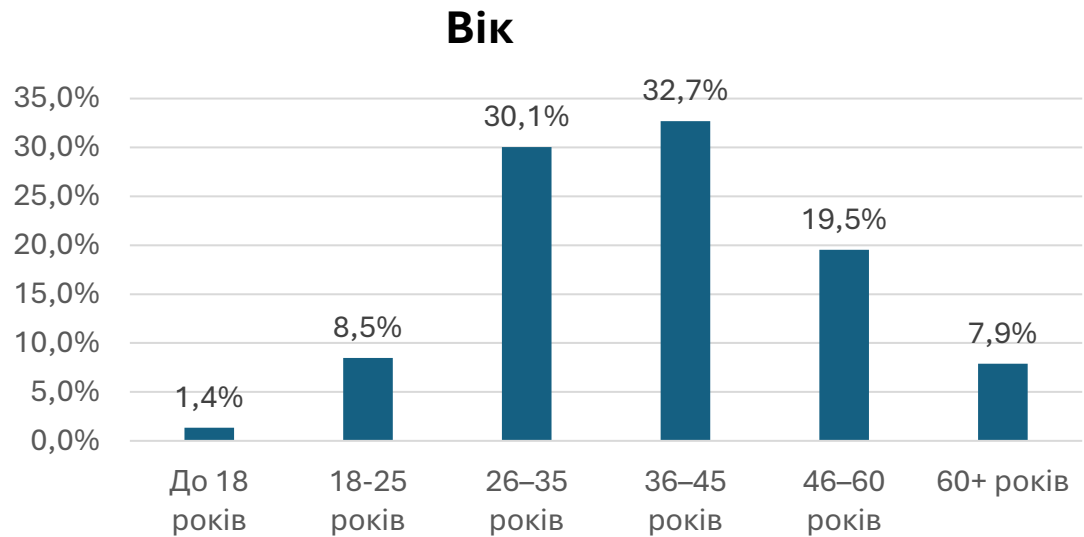
Канали розповсюдження анкет:

- 1. Таргетована реклама в соціальних мережах** Instagram, Facebook на сторінках Соціологічної компанії IRG та Агенції регіонального розвитку Запорізької області.
- 2. Профільні телеграм спільноти** з питань розвитку міста.
- 3. Сайти місцевих ЗМІ** (Запорізький центр розслідувань, СОДА, zprz.city, Інформ ZP, видання «Миг»)

Звіт підготовлений фахівцями Агенції регіонального розвитку Запорізької області та соціологічної компанії IRG на замовлення ГО «Екосенс», за підтримки Prague Civil Society Centre

Дослідження щодо розвитку територій парків і скверів міста Запоріжжя (квітень 2025)

Соціально-демографічний портрет респондентів

Оснoву вибірки становлять респонденти віком 26–45 років (62,8%), тобто особи активного працездатного віку. Вони найбільш залучені до соціального та економічного життя міста, і саме ця категорія найчастіше використовує парки як простори для відпочинку, дозвілля, спілкування з дітьми або фізичної активності.

Вікова група 46–60 років представлена у 19,5% відповідей — це дорослі з сформованими поглядами, які можуть більш критично оцінювати стан міської інфраструктури. **Молодь 18–25 років** складає 8,5% — відносно невелика, але важлива група, яка активно користується публічними просторами для соціалізації. **Літні респонденти (60+)** складають лише 7,9%. Це може свідчити про низьку представленість маломобільних громадян, або тих, хто рідше використовує онлайн-інструменти.

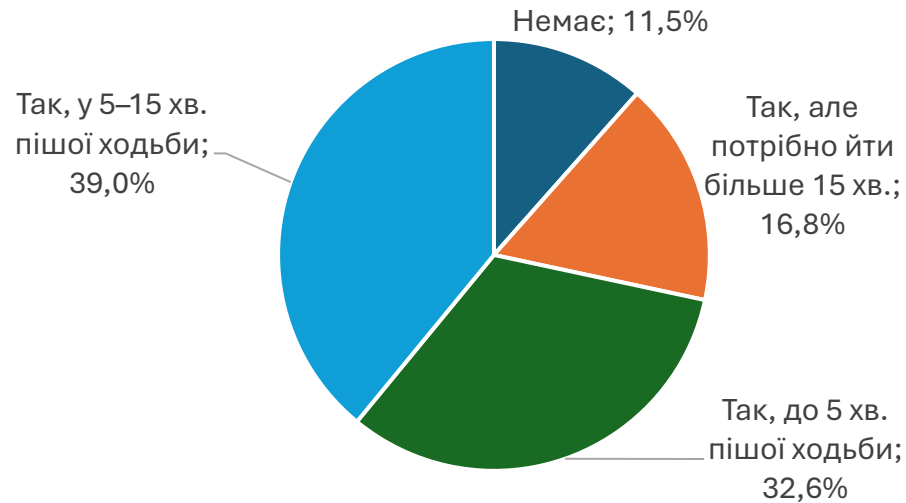
Розподіл учасників за районами охоплює всі адміністративні частини міста:

Найбільше представництво мають **Дніпровський (19,5%), Комунарський (17,6%), Шевченківський (16,2%) і Вознесенівський (15,2%)** райони — вони формують ядро вибірки.

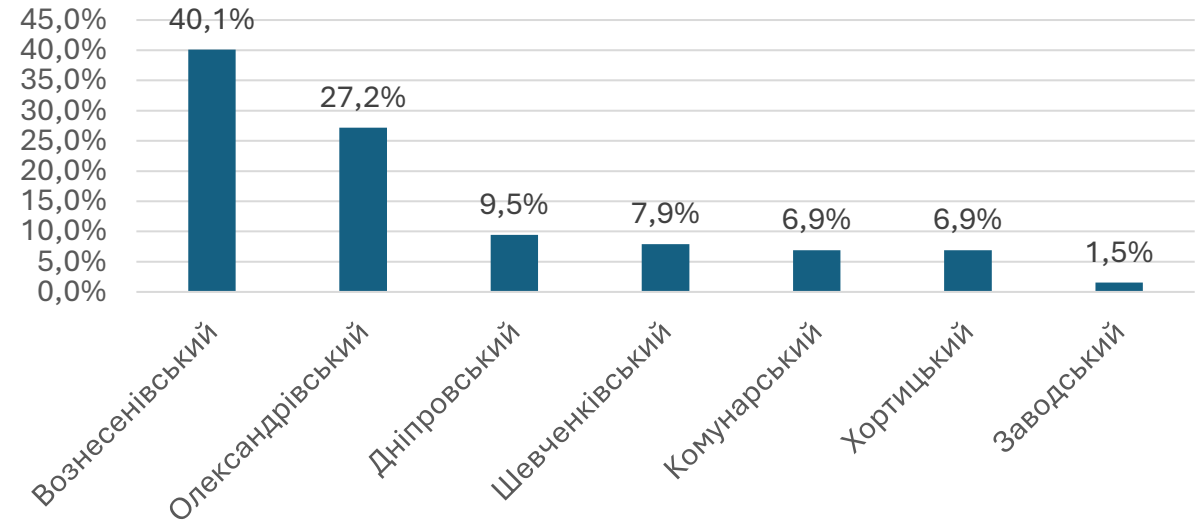
Менш представлені — **Олександрівський (13,7%), Хортицький (12,5%), а Заводський район має найменшу частку (5,4%).** В цілому розподіл по районах в значній мірі відповідає розселенню мешканців міста.

Доступність паркової інфраструктури

Наявність парків у пішій доступності

Найбільш привабливі райони для відвідування

Більшість мешканців міста мають парк або сквер у пішій доступності від свого місця проживання. Зокрема:

- **32,6%** респондентів можуть дістатися до парку за **менше ніж 5 хвилин**,
- **39,0%** – у межах **5–15 хвилин ходьби**.

Таким чином, **понад 70%** мешканців мають доступ до зелених зон у зручному пішому радіусі. Це свідчить про досить хорошу географічну доступність парків на рівні міста.

Разом із тим:

- **16,8%** змушені долати шлях понад 15 хвилин,
- **11,5%** узагалі не мають парку або скверу поблизу.

Це вказує на наявність локальних дисбалансів у розміщенні зелених просторів, що потребують додаткового аналізу та, можливо, **створення нових скверів у районах із недостатнім покриттям**.

Доступність паркової інфраструктури

Крім відвідування парків поруч з домом, мешканці часто переміщуються до інших районів для відпочинку. Найбільше респондентів зазначили, що часто бувають у парках таких районів:

Вознесенівський район — 40,1%. Це рекреаційний центр міста, де зосереджено багато популярних парків та набережна.

Олександрівський район — 27,2%. Імовірно, завдяки близькості до центральних вулиць та пішохідної інфраструктури.

Інші райони (Дніпровський, Шевченківський, Комунарський, Хортицький) мають значно нижчі показники — по 6–9%.

Найменше відвідуваним є **Заводський район** (1,5%), що, ймовірно, пов'язано з його індустріальним характером, недостатньою кількістю парків і транспортною віддаленістю.

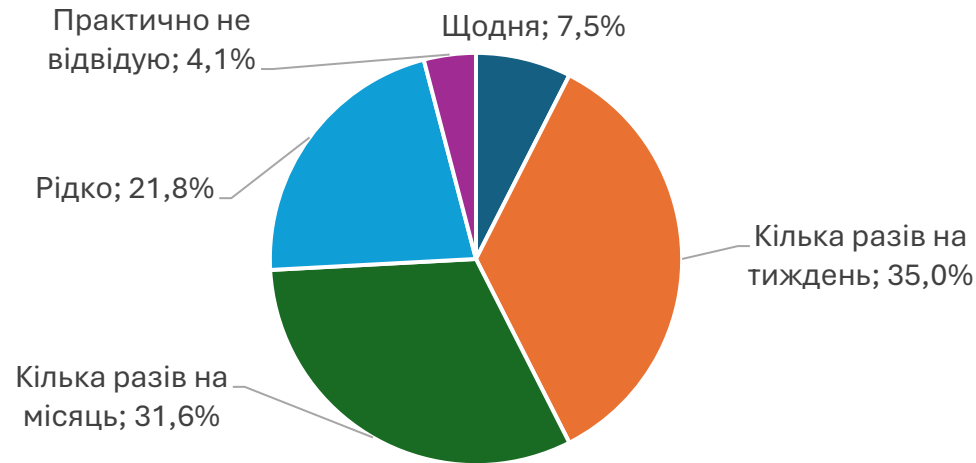
Результати свідчать, що хоча базовий рівень доступу до зелених зон у місті задовільний, **існує потреба у стратегічному розвитку парків у районах з меншою насиченістю**. Також спостерігається **концентрація рекреаційної активності в центральних районах**, що створює нерівномірне навантаження на інфраструктуру та потребує балансування через розвиток локальних зон відпочинку.

Внутрішня міграція містян між районами проживання та районами відвідування

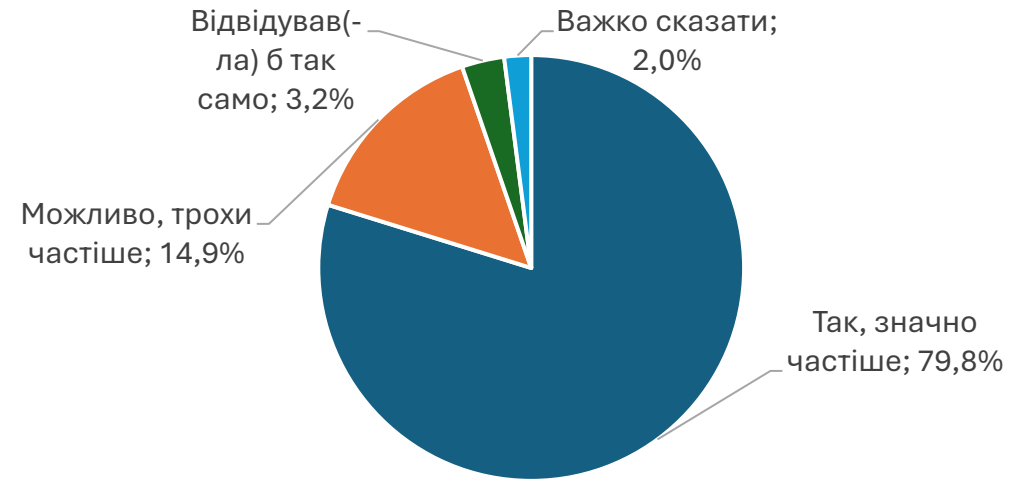
Район відвідування	Район проживання						
	Вознесенівський	Дніпровський	Заводський	Комунарський	Олександрівський	Хортицький	Шевченківський
Вознесенівський	33,7%	50,0%	44,2%	36,0%	47,7%	43,8%	26,9%
Дніпровський	16,3%	19,3%	7,7%	3,0%	3,5%	9,6%	4,3%
Заводський	3,5%	0,5%	11,5%	1,0%	2,3%	1,0%	1,0%
Комунарський	4,7%	5,3%	3,5%	15,0%	8,1%	2,7%	6,5%
Олександрівський	33,7%	13,2%	18,2%	36,0%	27,9%	12,3%	39,9%
Хортицький	2,3%	11,4%	3,8%	3,0%	2,3%	23,7%	1,1%
Шевченківський	5,8%	0,9%	11,0%	6,0%	8,1%	6,8%	20,4%

Доступність паркової інфраструктури

Частота відвідування парків та скверів

Частота відвідування парків та скверів, якби вони мали кращій стан

Результати дослідження свідчать про відносно високу активність мешканців у користуванні парками: 35,0% відвідують парки кілька разів на тиждень, 31,6% — кілька разів на місяць, Ще 7,5% користуються парками щодня. **Таким чином, понад 74% опитаних мають регулярну взаємодію з публічними зеленими зонами.**

Водночас **26% респондентів відвідують парки рідко або зовсім не відвідують**, що також є важливою ознакою — ці люди можуть бути потенційно залученими за умови покращення інфраструктури.

Гіпотетичне зростання відвідуваності при покращенні умов

Майже 80% опитаних стверджують, що відвідували б парки значно частіше, якби ті були більш зручними та доглянутими. Ще 14,9% зазначають, що можливо, частіше. **Це демонструє високий рівень потенціалу для підвищення користування парками, за умови проведення благоустрою, реконструкції та впровадження комфортної інфраструктури.**

Доступність паркової інфраструктури

Мета відвідування парків та скверів

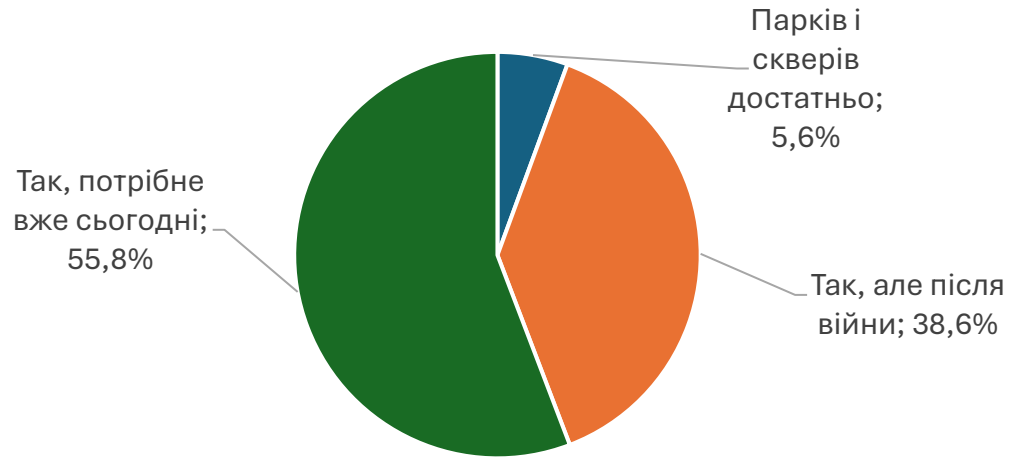
Найпоширеніші цілі, з якими мешканці відвідують парки: Спокійні прогулянки та відпочинок на природі — 83,5% (переважає пасивний тип дозвілля). Спілкування з друзями, зустрічі, знайомства — 60,4%. Прогулянки з дітьми — 47,4%, що вказує на важливість дитячої інфраструктури. Відвідування культурних заходів — 36,9%. Пікніки — 31,6%, спорт та активності — 26,2%.

Менш поширеними є: Прогулянки з домашніми тваринами — 19,2%. Робота або навчання на свіжому повітрі — 10,4%. Лише 0,9% респондентів обрали варіант «інше», що свідчить про добре структуровану анкету та охоплення основних мотивацій.

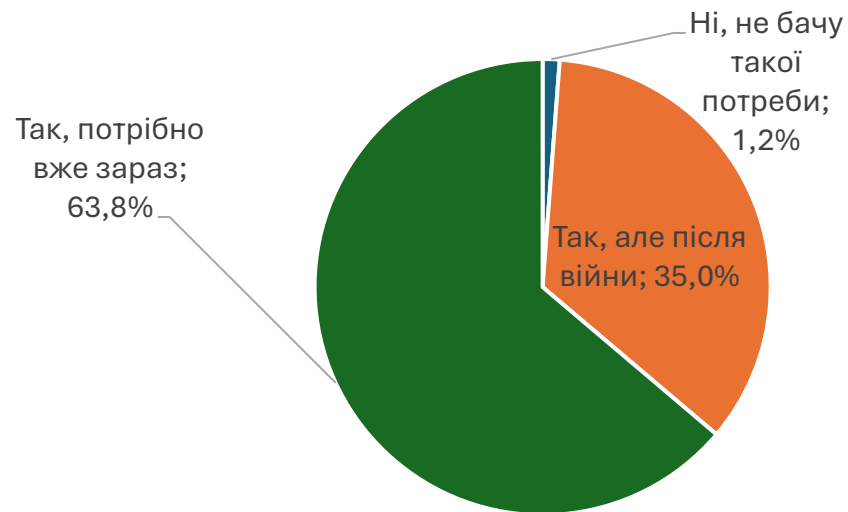
Дані свідчать **про високий запит на якісні, комфортні та багатофункціональні зелені зони. Парки розглядаються мешканцями як місця для відпочинку, соціалізації, культурного і сімейного дозвілля.** Реконструкція парків може мати потужний ефект на підвищення активності їх відвідування та формування сталого здорового способу життя в міському середовищі.

Запит на зміни в інфраструктурі

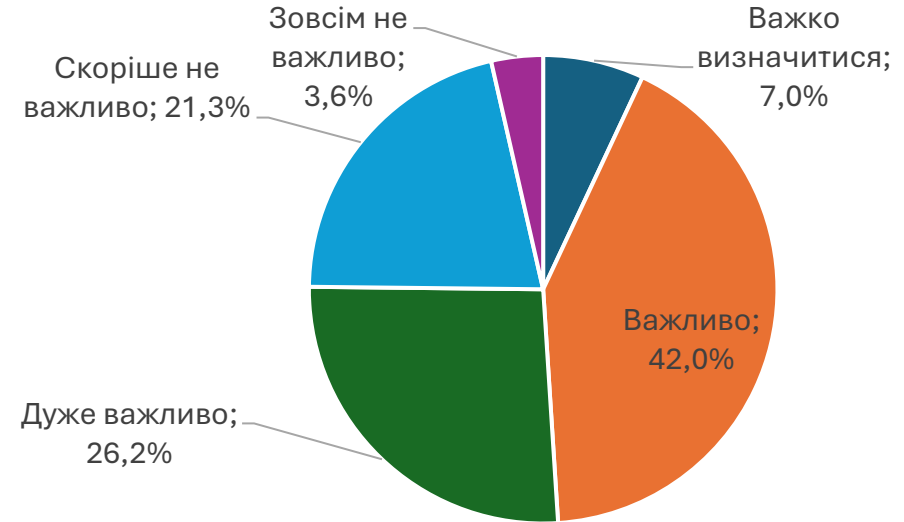
Необхідність створення нових парків та скверів

Необхідність реконструкції нових парків та скверів

Важливість тиши в парках та можливість спостереження за птахами

Респонденти однозначно підтримують ідею розширення зеленої інфраструктури міста. Сумарно понад **94%** мешканців декларують **потребу в розвитку паркової інфраструктури**, що є вагомим сигналом для муніципального планування.

Майже **70%** опитаних надають значення спокійному, екологічно чутливому середовищу в парках, яке дозволяє споглядати за природними явищами, розслабитися, знижувати рівень стресу. Потреба у **тихих, «природних» зонах парків** є доволі високою.

Основні проблеми парків та скверів

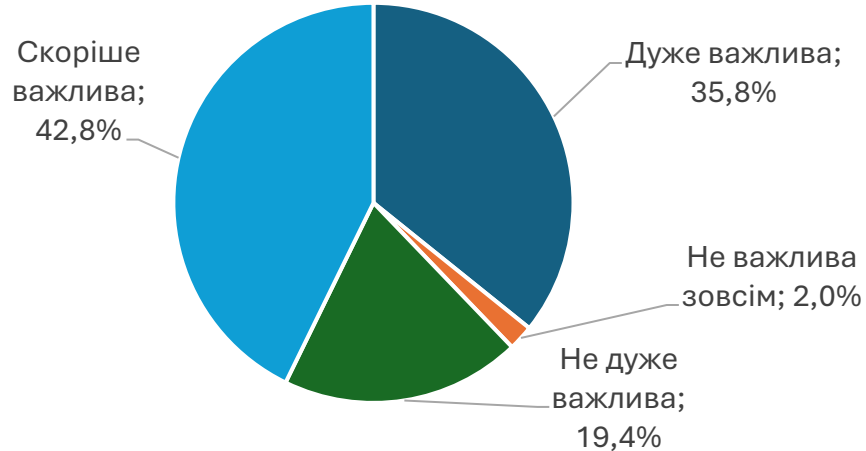
Дослідження щодо розвитку територій парків і скверів міста Запоріжжя (квітень 2025)

Опитані вказали на цілу низку системних проблем, які суттєво знижують комфорт і безпеку перебування в зелених зонах. Проблеми охоплюють як інфраструктурні, так і екологічні аспекти. **На основі отриманих результатів можна констатувати, що:**

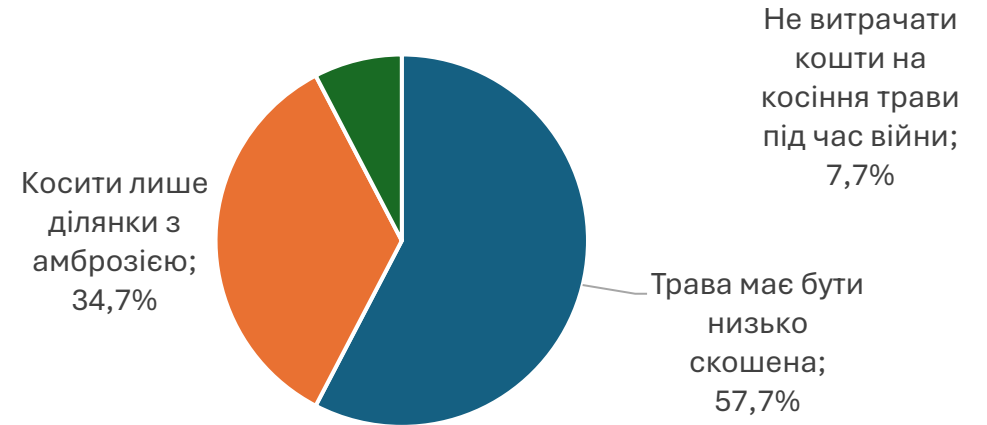
- 1. Існує очевидна потреба в негайному розширенні мережі парків** — як новими територіями, так і за рахунок відновлення недіючих або занедбаних зон.
- 2. Критичний стан інфраструктури** чинить негативний вплив на залучення містян: відсутність базових умов, як-от вбиральні, урни, лавки, освітлення — потребує першочергового вирішення.
- 3. Особливої уваги потребують питання доступності та безбар'єрності**, адже понад половина респондентів акцентують на їхній відсутності.
- 4. Мешканці чітко ідентифікують не лише побутові проблеми**, а й екологічні — вирубка дерев, брак нових насаджень, відсутність зон притінення тощо.

Запит на зміни в інфраструктурі

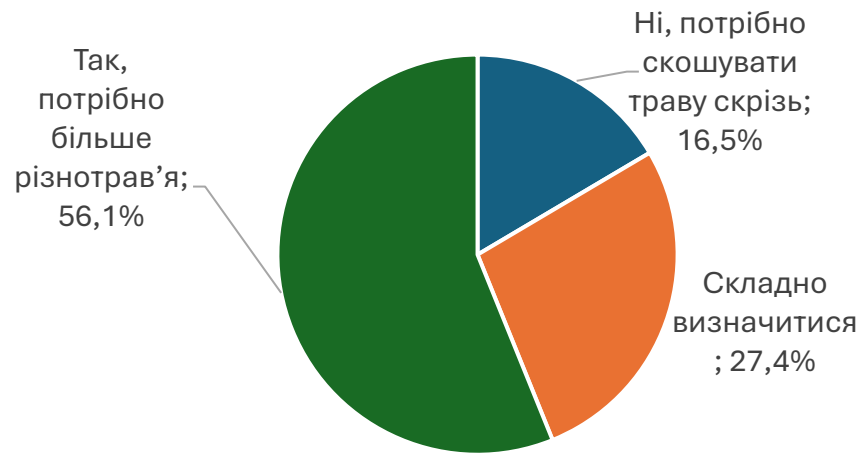
Важливість наявності водойм

Запит на косіння трави на узбіччях та галявинах

Необхідність збереження різнотрав'я

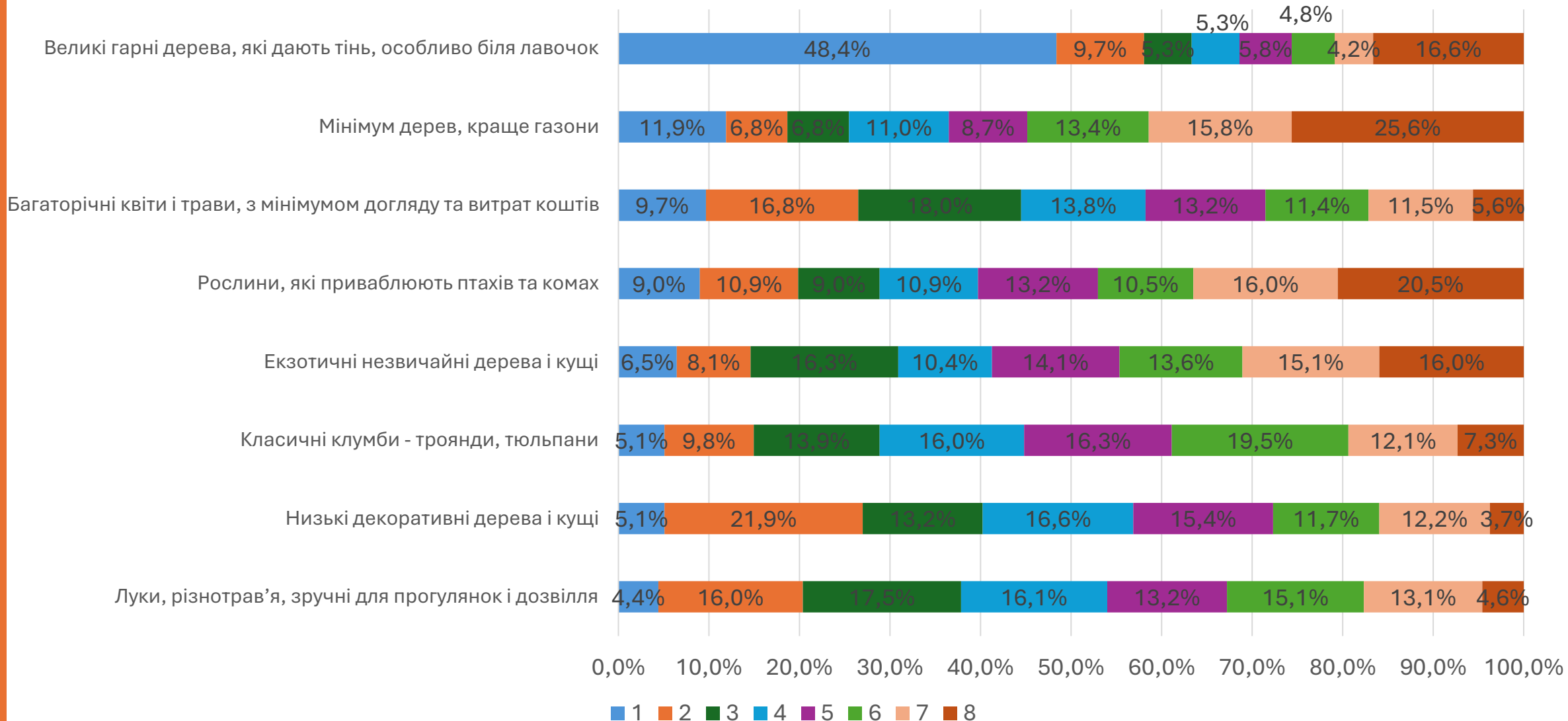
Сумарно майже **79%** опитаних очікують наявність **озер, ставків або фонтанів** у міських парках, вбачаючи в них як естетичну, так і психологічно-заспокійливу функцію.

Ставлення до косіння трави: **57,7%** мешканців підтримують традиційне косіння трави до низького рівня. Водночас **34,7%** вважають за доцільне **косити лише ділянки з амброзією**. Лише **7,7%** схильні **відмовитися від косіння трави повністю під час війни**.

Понад половина респондентів демонструють готовність до впровадження **європейських підходів до формування природнішого міського середовища** (луки, міні-екосистеми тощо).

Запит на озелення в парках та скверах

Яке озеленення Ви хочете бачити в запорізьких парках та скверах? (де 1 – найважливіше, а 8 - зовсім не важливо)

Дослідження щодо розвитку територій парків і скверів міста Запоріжжя (квітень 2025)

Запит на озелення в парках та скверах

Абсолютний пріоритет — великі дерева, які дають тінь. 48,4% опитаних обрали оцінку 1, що значить – це **найважливіший тип озеленення** для мешканців.

Підвищений інтерес до природного та екологічного озеленення. Луки та різнотрав'я набрали значну частину оцінок 2–3 (понад 33% сумарно), лише 4,6% вважають їх зовсім не важливими. **Рослини, що приваблюють птахів і комах** отримали суттєву частку оцінок 1–3 (~29%), що також свідчить про доцільність врахування цих елементів при оновленні парків та скверів.

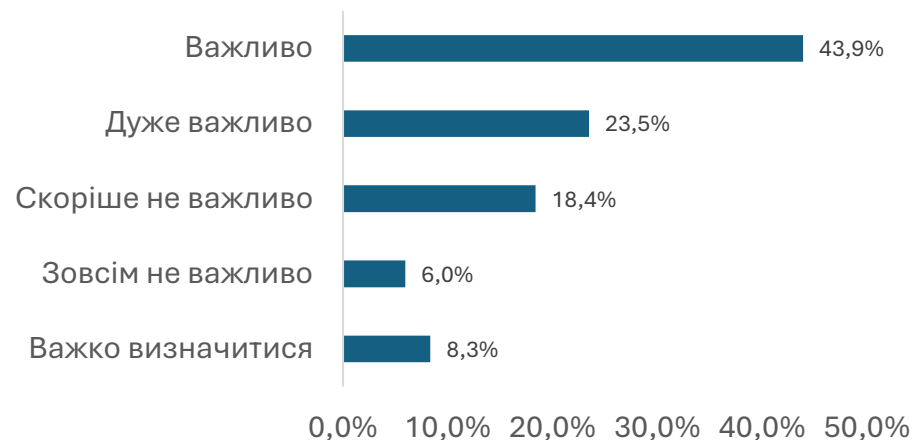
Декоративні підходи — менш пріоритетні. Класичні клумби (тройанди, тюльпани) та низькі декоративні дерева набрали здебільшого оцінки 3–6, з поодинокими «дуже важливо». Вони сприймаються як **традиційні, але не ключові** елементи паркового ландшафту.

Найменша підтримка — газони без дерев. Категорія «мінімум дерев, краще газони» має найвищий рівень оцінки 8 — 25,6%, а оцінок 1–3 — лише 25,5%. Це вказує на **низький пріоритет такого підходу** — відкриті простори без тіні не відповідають очікуванням мешканців.

Резюмуючи, слід зазначити, що **тінь, природність, різноманітність** — три ключові принципи для розвитку парків у Запоріжжі за думкою містян. Також мешканці **віддають перевагу природним форматам озеленення. Газонна модель з мінімумом дерев є найбільш неприйнятною.**

Запит на озелення в парках та скверах

Важливість диких або напівдиких природних зон у парках

Важливість парків для психологічного здоров'я

Результати свідчать про **високу підтримку природоорієнтованого підходу до озеленення**: **23,5%** респондентів вважають це **дуже важливим**, ще **43,9%** — **важливим**. Таким чином, **дві третини мешканців (67,4%)** підтримують наявність у парках **напівдиких елементів природи**, таких як: не скошена трава, міні-ліси, зони для птахів, бджіл, метеликів.

Однак **18,4%** відповіли, що це «скоріше не важливо», **6%** — зовсім не важливо, **8,3%** — не змогли визначитися.

Ці результати вказують на **помірну частку скепсису**, яка потребує **просвітницьких кампаній**, щоб краще пояснити цінність природних екосистем у місті.

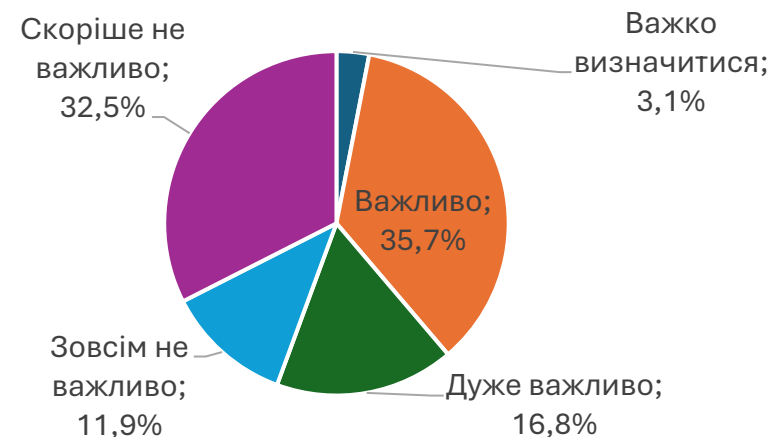
Що стосується психологічного значення парків, то цей показник продемонстрував найвищу згоду серед усіх блоків дослідження: **76,5%** опитаних зазначили, що парки «**дуже важливі — знімають стрес, допомагають відновитися**», ще **20,2%** — **скоріше важливі**.

Запит на озелення в парках та скверах

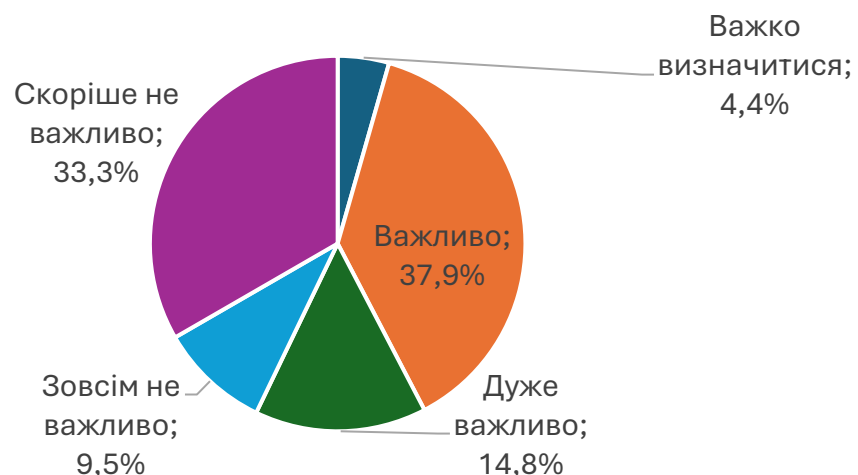
Важливість наявності тіні та прохолоди у парках

Наявність сучасних і оригінальних дизайнерських елементів у парках

Наявність історико-культурних пам'яток у парках

Понад **98%** мешканців надають великого значення затіненню. Це один із **найвищих рівнів підтримки серед усіх питань** дослідження. **Тінь та мікроклімат — критично важливі елементи майбутніх парків.**

Що стосується сучасних дизайнерських елементів, то тут помітна **поляризація думок**: майже порівну тих, хто підтримує й не підтримує. **Креативний дизайн має бути дозованим, помірним, не порушувати природності парків.**

Як і з дизайнерськими рішеннями, **аудиторія розділена щодо важливості історико-культурних елементів у парках.** Доцільно інтегрувати культурну складову там, де вона **автентична і природна**, але не робити її обов'язковою у кожному парку.

Запит на наповнення парків та скверів

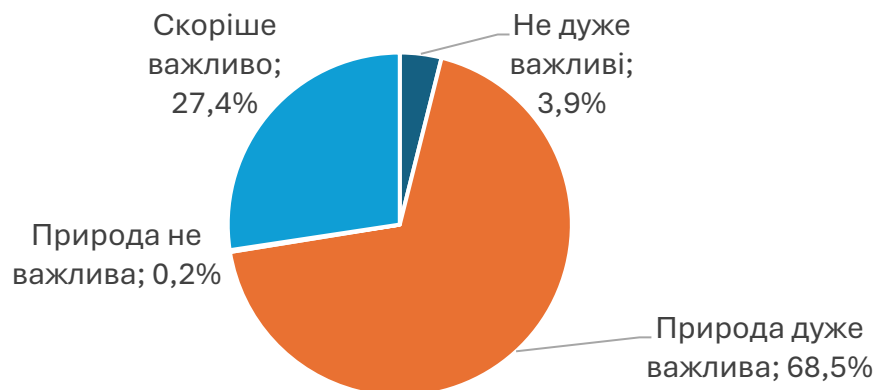
Покриття для основних доріжок

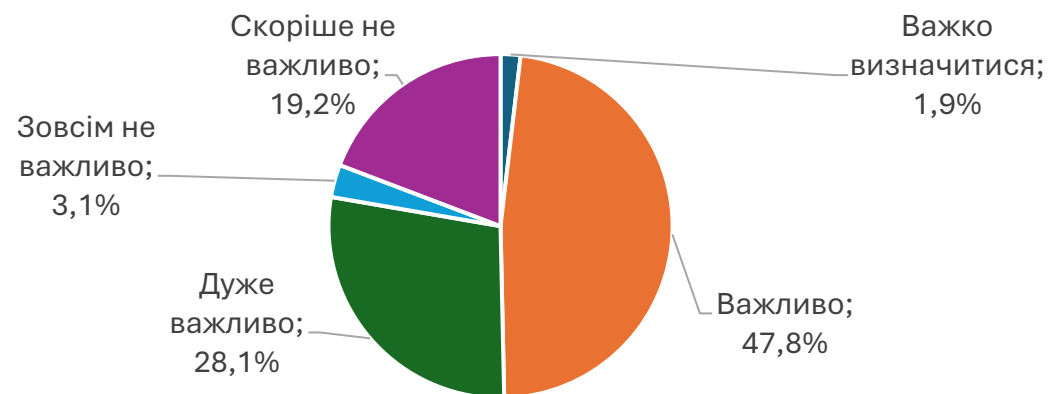
Покриття для другорядних доріжок

Важливість щоб парки не перетворювалися на комерційні чи інфраструктурні об'єкти

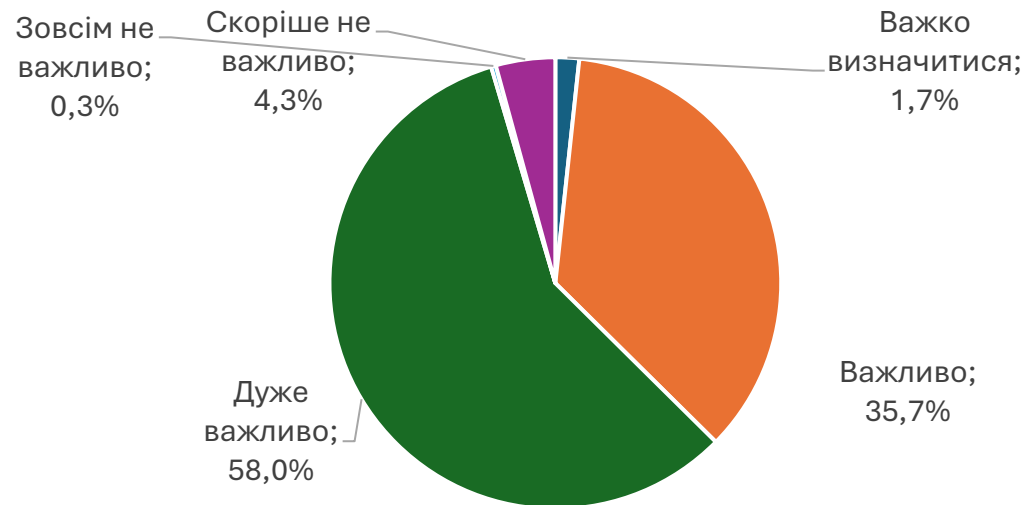

Важливість посидіти, походити на газоні

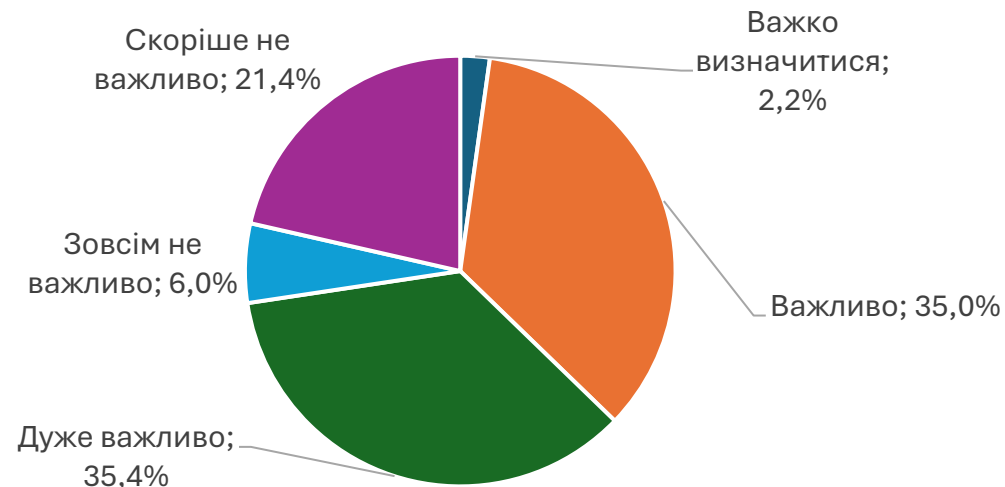

Інклюзивність та доступ до сервісів

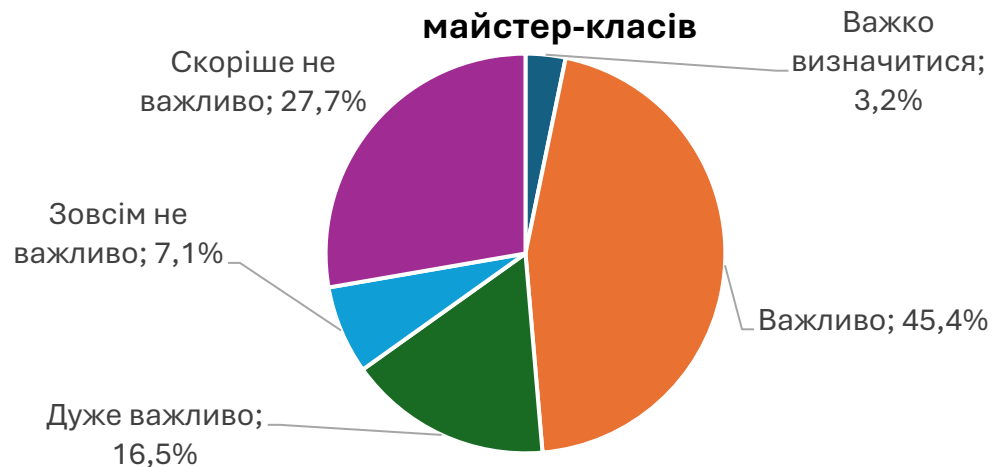
Важливість інклюзивності в парках

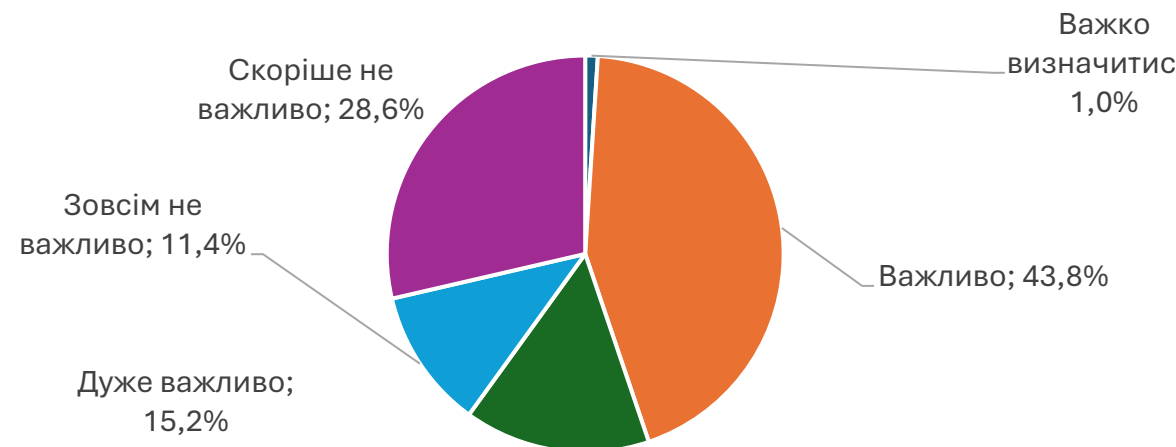
Доступ до безкоштовної питної води

Наявність столів для можливості працювати, проведення пікніків, майстер-класів

Можливість придбати каву, безалкогольні напої або їжу

Дослідження щодо розвитку територій парків і скверів міста Запоріжжя (квітень 2025)

Інклюзивність та доступ до сервісів

Інклюзивність середовища парків. 58,0% респондентів зазначили, що це **дуже важливо**, ще 35,7% — **важливо**. Лише 4,6% сумарно вважають це скоріше або зовсім не важливим.

Абсолютна більшість опитаних підтримують необхідність **створення безбар'єрного середовища**. Це вказує на **високу соціальну чутливість** громади та підтверджує необхідність **інклюзивної інфраструктури**: пандусів, інклюзивних вбиралень, доріжок, доступних майданчиків.

Безкоштовна питна вода в парках. Понад 70% респондентів (35,4% «дуже важливо» + 35,0% «важливо») підтримують наявність **колонок або питних фонтанчиків**. Водночас 27,4% (разом «скоріше не важливо» і «зовсім не важливо») демонструють **середню байдужість або скепсис**.

Попри загальну підтримку, частина мешканців **не вважає це критичною функцією**. Тим не менш, доступ до питної води — важливий для **гігієни, літньої спеки та тривалого перебування в парках**.

Паркові столи для роботи, пікніків і подій. 45,4% вважають наявність столів **важливою**, але тільки 16,5% — «дуже важливою». Понад третина опитаних не підтримує цю ідею (7,1% — «зовсім не важливо», 27,7% — «скоріше не важливо»).

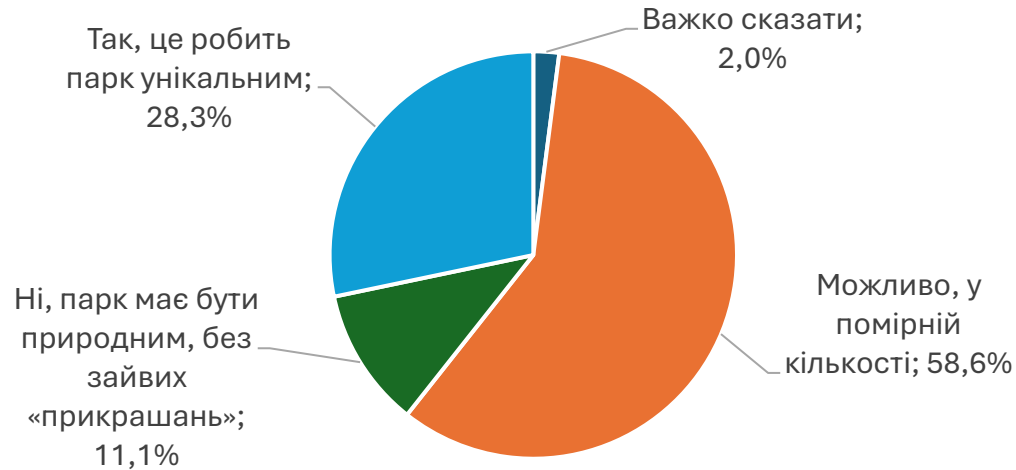
Є інтерес до створення мультифункціональних просторів, але не у пріоритеті. Доцільно реалізовувати **обмежено і за потребою**, наприклад, у зонах проведення заходів.

Продаж кави, напоїв та їжі в парках. 43,8% вважають цю можливість **важливою**, ще 15,2% — «дуже важливою». Однак 40% сумарно (28,6% + 11,4%) не підтримують або скептично ставляться.

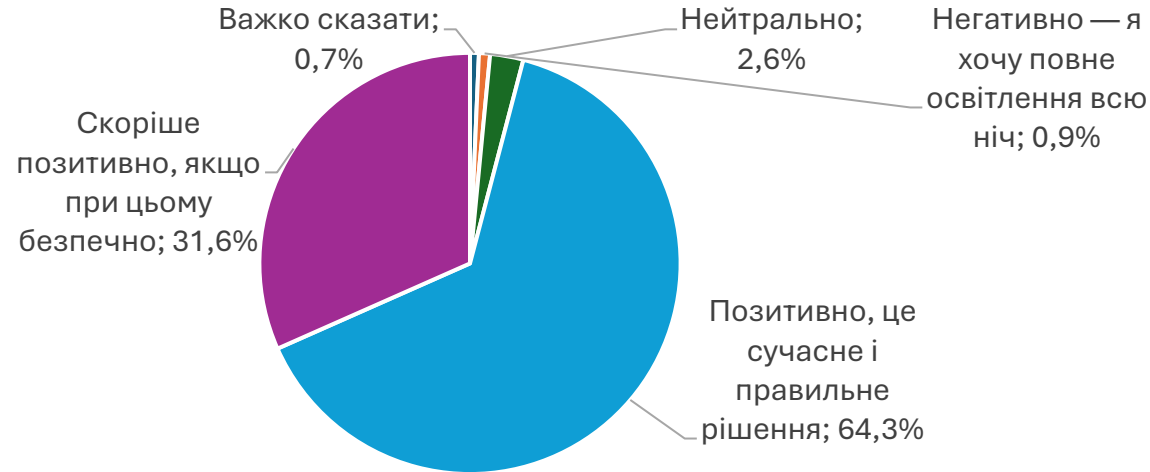
Громада **розділена**, тому важливо зберігати **баланс між природністю парків і комерціалізацією**. Оптимальним рішенням можуть бути **мобільні точки або локалізовані кафе** в певних ділянках.

Інфраструктурне наповнення та інновації

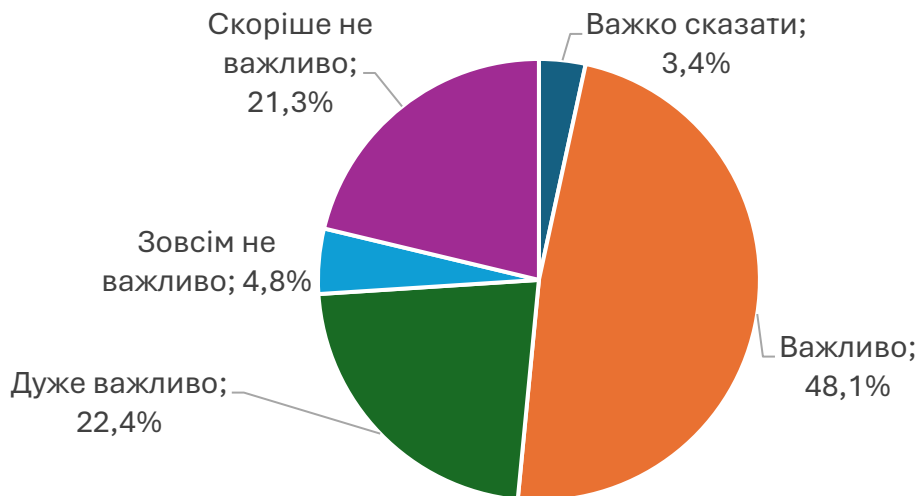
Важливість інтерактивних або креативних елементів дизайну

Застосування smart освітлення в парках, яке автоматично приглушується вночі

Облаштування місць для самостійного спостереження за природою

Більшість сприймають арт-інсталяції, скульптури, дизайнерські лавки позитивно, за умови балансу з природою. Рекомендовано впроваджувати декоративні об'єкти у дозованому форматі.

Майже повна підтримка smart-освітлення, яке враховує природу і економію. Це один з найбільш безконфліктних напрямів інновацій, які можна впроваджувати вже сьогодні.

Респонденти активно підтримують ідеї освітніх, екологічних і споглядальних елементів у парках: таблички, дерев'яні тераси, зони для орнітоспостереження. Це варто інтегрувати у проекти для збагачення відпочинку змістом.

Особливості поводження зі сміттям в парках

Місця встановлення смітників

Окремі зони зі смітниками для сортування

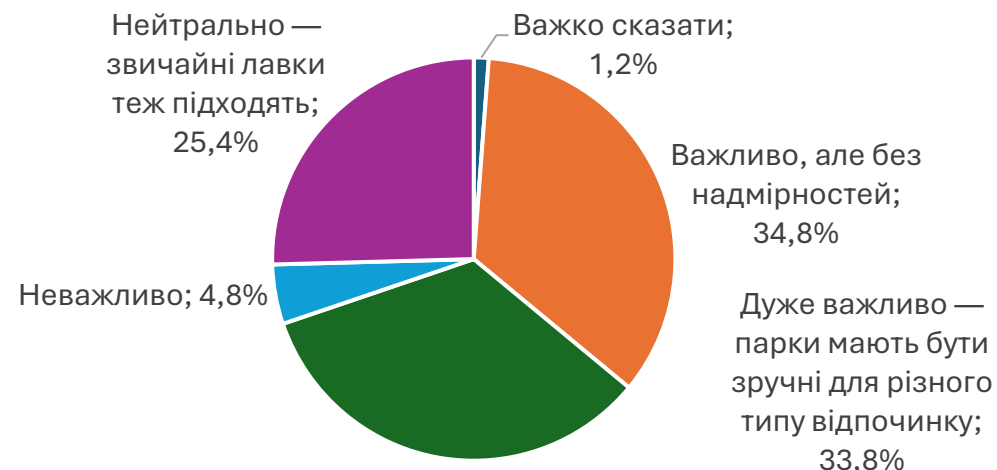

Облаштування лавками

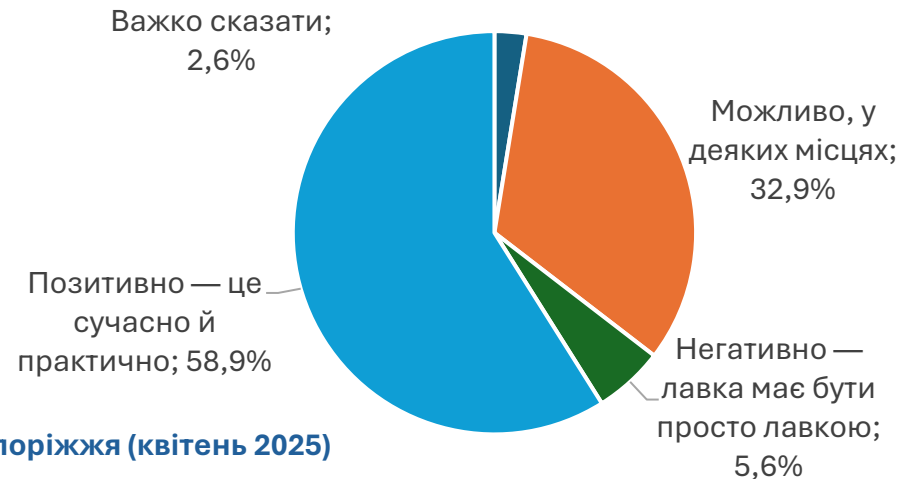
Обов'язкові місця для встановлення лавок

Важливість різноманітності лавок (одиначні, довгі для кількох людей, круглі біля дерев, напівлежачі тощо)

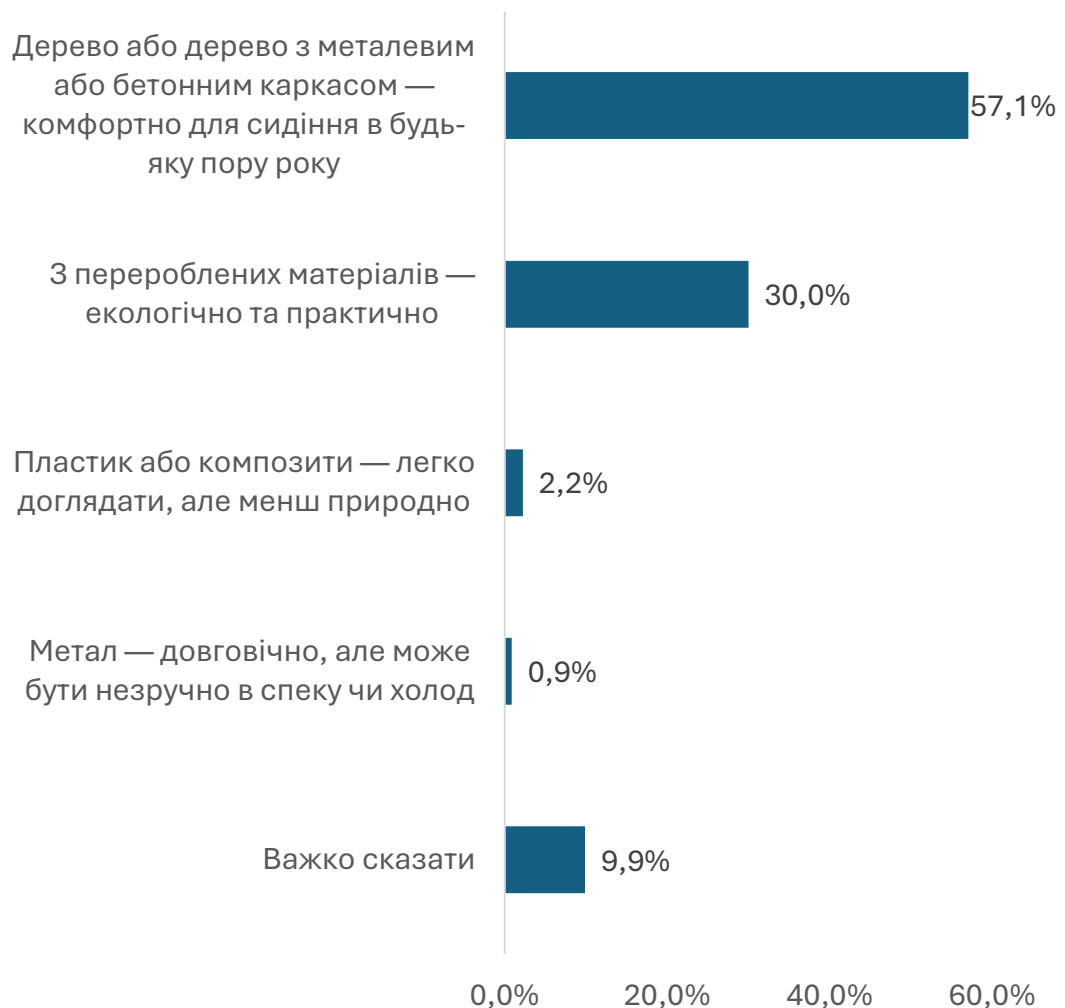
Важливість інтеграції лавок із іншими функціями (наприклад, зарядні порти, зелень, накриття від дощу)

Дослідження щодо розвитку територій парків і скверів міста Запоріжжя (квітень 2025)

Облаштування лавками

Найбільш прийнятний матеріал для лавок

Мешканці надають перевагу **комфортним, мальовничим і затишним локаціям** для розміщення лавок, а не лише утилітарним місцям. Це вказує на **запит на середовище для відпочинку, споглядання і приватності**.

Громада бажає, щоб парки були **зручні для різного типу перебування** — як для індивідуального відпочинку, так і для компаній, людей з дітьми, літніх. Рекомендовано: **одиначні, довгі, групові лавки біля дерев, напівлежачі тощо**.

Інноваційність лавок — це **очікуваний стандарт**, а не розкіш. Особливо це важливо в центральних зонах або біля точок тривалого перебування (пікнік-зони, навіси).

Матеріали для лавок. Найвищу підтримку має **дерево або дерево з каркасом** — 57,1%. **30,0%** — віддають перевагу лавкам з **перероблених матеріалів** як екологічному рішенню. Метал і пластик — **непопулярні** через дискомфорт або неприродність.

Безпекова ситуація в парках та скверах

Фактори негативно впливають на ваше відчуття безпеки в парках

Відчуття безпеки в парках та скверах

Дослідження щодо розвитку територій парків і скверів міста Запоріжжя (квітень 2025)

Висновки

1. Висока активність відвідування парків мешканцям міста.

Запоріжці активно користуються парками: понад 42% відвідують їх кілька разів на тиждень або частіше. Це свідчить про їхню важливу роль у житті міської спільноти.

2. Незадоволення інфраструктурою

Основними проблемами парків визнано: відсутність або поганий стан громадських вбиралень (84,6%), занедбаність обладнання (69,8%), погане освітлення у вечірній час (46,8%).

3. Запит на збереження природного середовища

68,5% респондентів вважають, що парки повинні залишатися переважно природними зонами з мінімальною кількістю комерційних об'єктів.

4. Потреба у швидкій реконструкції

63,8% мешканців вважають, що реконструкція має відбуватися вже сьогодні, незалежно від умов війни.

5. Високий пріоритет інклюзивності

Понад 58% респондентів підкреслюють важливість створення безбар'єрного середовища для маломобільних груп населення.

6. Популярність smart-рішень

Більшість мешканців підтримують впровадження розумного освітлення, інтерактивних елементів і зон для спостереження за природою.

Рекомендації

1. Інфраструктурне оновлення

- Встановити нові громадські туалети з інклюзивним доступом.
- Забезпечити рівномірне та сучасне освітлення на всій території парків.
- Встановити більше сміттєвих урн у стратегічних місцях: біля дитячих майданчиків, входів, зон відпочинку.

2. Поліпшення озеленення

- Висадити великі дерева для створення тіні.
- Розвивати природні зони: луки, різнотрав'я, водойми.
- Захищати наявні високі дерева та не знищувати природний ландшафт.

3. Забезпечення інклюзивності

- Будівництво безбар'єрних доріжок, установлення пандусів, інклюзивних туалетів.
- Створення дитячих майданчиків, адаптованих для дітей з інвалідністю.

4. Розвиток зон активного відпочинку

- Створити спортивні зони, вело- та бігові маршрути.
- Облаштувати зони для йоги, майстер-класів, арт-заходів.

Висновки та рекомендації

5. Безпека в парках

- Організувати патрулювання у вечірній час.
- Демонтувати небезпечні занедбані об'єкти та відновити пошкоджену інфраструктуру.
- Обмежити рух електросамокатів та авто на пішохідних доріжках.

6. Впровадження smart-рішень

- Встановити «розумне» освітлення, що приглушується вночі без втрати безпеки.
- Інтегрувати зарядні станції на лавках.
- Розміщувати інформаційні стенди для спостереження за природою.

7. Підтримка сортування сміття

- Створення окремих зон сортування біля ключових об'єктів (входи, туалети, пікнік-зони).

8. Робота з громадськістю

- Залучення мешканців до планування реконструкції через громадські слухання та опитування.
- Організація волонтерських акцій із благоустрою парків.